

ЦЕ ВАС ЦІКАВИТЬ

МІНІСТЕРСТВО ДОХОДІВ І ЗБОРІВ УКРАЇНИ РОЗ'ЯСНЮЄ ТА ІНФОРМУЄ

Наказ Міндоходів
22.11.13р. № 701

Узагальнююча податкова консультація щодо оподаткування сум страхового відшкодування, які при настанні страхового випадку із предметом застави (автомобілем) виплачуються страховою компанією за договором банку вигодонабувачу, а не фізичній особі, що одержала в банку кредит під такий автомобіль

В Узагальнюючій податковій консультації вживаються такі скорочення:

Податковий кодекс України від 02.12.2010 № 2755-VI — Податковий кодекс;

Цивільний кодекс України від 16.01.2013 № 435-IV — Цивільний кодекс;

Порядок застосування підпунктів 165.1.27 та 165.1.28 пункту 165.1 статті 165 розділу IV Податкового кодексу України щодо страхових виплат, страхових відшкодувань, викупних сум та пенсійних виплат, отримуваних платником податку за договорами страхування, недержавного пенсійного забезпечення, пенсійного вкладу та довірчого управління, затверджений розпорядженням Державної комісії з регулювання ринків фінансових послуг від 24.12.2010 № 997, — Порядок.

Статтю 985 Цивільного кодексу передбачено укладення договору страхування на користь третьої особи.

Так, страхувальник має право укласти із страховиком договір на користь третьої особи, якій страховик зобов'язаний здійснити страхову виплату в разі досягнення нею певного віку або настання іншого страхового випадку.

Крім того, страхувальник має право при укладенні договору страхування призначити фізичну або юридичну особу для одержання страхової виплати (вигодонабувача), а також замінювати її до настання страхового випадку, якщо інше не встановлено договором страхування.

Оподаткування доходів фізичних осіб регулюється IV розділом Податкового кодексу, п.п. 163.1.1 п. 163.1 ст. 163 якого об'єктом оподаткування резидента є загальний місячний (річний) оподатковуваний дохід.

Доходом з джерелом його походження в Україні є будь-який дохід, отриманий резидентом або нерезидентом, у тому числі від будь-яких видів їх діяльності на території України, її континентальному шельфі, у виключній (морській) економічній зоні (п.п. 14.1.54 п. 14.1 ст. 14 Податкового кодексу).

Згідно з абз. «б» п.п. 165.1.27 п. 165.1 ст. 165 Податкового кодексу до загального місячного (річного) оподаткованого доходу не включається сума страхової виплати, страхового відшкодування або викупна сума, отримана платником податку за договором страхування від страховика-резидента, іншого, ніж довгострокове страхування життя (у тому числі страхування довгих пенсій) та недержавне пенсійне забезпечення, у разі виконання такої умови: під час страхування майна сума страхового відшкодування не може перевищувати вартість застрахованого майна, визначену за звичайними цінами на дату укладення страхового договору, збільшену на суму сплачених страхових платежів (страхових внесків, страхових премій).

Порядок застосування п.п. 165.1.27 п. 165.1 ст. 165 Податкового кодексу визначається Національною комісією, що здійснює державне регулювання у сфері ринків фінансових послуг (п.п. 165.1.28 п. 165.1 ст. 165 Податкового кодексу).

У разі, якщо сума страхового відшкодування перевищує вартість застрахованого майна, визначену за звичайними цінами на дату укладення договору страхування, збільшену на суму сплачених страхових платежів (страхових внесків, страхових премій), податковий агент від суми такого перевищення утримує та сплачує (перераховує) до бюджету податок за ставкою, визначеною у п. 167.1 ст. 167 розділу IV Податкового кодексу (п.п. 2.2 п. 2 Порядку).

Про суму здійснених виплат страхового відшкодування податкові агенти повідомляють контролюючі органи у складі податкової звітності за черговий податковий період.

Отже, якщо виплата страхового відшкодування платнику податку – фізичній особі здійснюється страховою компанією (у разі настання страхового випадку) з додержання вимог п.п. 165.1.27 п. 165.1 ст. 165 Податкового кодексу та Порядку, то вона не включається до загального місячного (річного) оподаткованого доходу такого платника.

Якщо умовами договору страхування рухомого майна (автомобіля), яке придбано фізичною особою у кредит, передбачено, що вигодонабувачем у разі настання страхового випадку є банк та сума страхового відшкодування перераховується страховою компанією банку, який за рахунок цих коштів погашає частину кредиту платника податку, то вимоги, встановлені п.п. 165.1.27 п. 165.1 ст. 165 Податкового кодексу, не виконуються, тому неможливо звільнити платника від сплати податку.

Водночас, відповідно до абз. «е» п.п. 164.2.17 п. 164.2 ст. 164 Податкового кодексу, до загального місячного (річного) оподаткованого доходу платника податку включається дохід, отриманий платником податку як додаткове благо (крім випадків, передбачених ст. 165 Податкового кодексу), зокрема у вигляді вартості безоплатно отриманих товарів (робіт, послуг), визначеної за правилами звичайної ціни, а також суми знижки звичайної ціни (вартості) товарів (робіт, послуг), індивідуально призначеної для такого платника податку.

Таким чином, суми страхового відшкодування, які при настанні страхового випадку із предметом застави (автомобілем) виплачуються страховою компанією за договором банку вигодонабувачу, згідно з абз. «е» п.п. 164.2.17 п. 164.2 ст. 164 Податкового кодексу розглядаються як дохід платника податку у вигляді додаткового блага. При цьому банк повинен виконати всі функції податкового агента, встановлені Податковим кодексом.

Наказ Міндоходів
22.11.2013р. № 702

Узагальнююча податкова консультація щодо оподаткування майна, яке переходить у власність банку за рішенням суду при зверненні стягнення фінансовою установою на майно майнового поручителя за невиконання зобов'язань боржника за кредитним договором

В Узагальнюючій податковій консультації вживаються такі скорочення: Податковий кодекс України від 2 грудня 2010 року № 2755-VI із змінами та доповненнями — Податковий кодекс;

Цивільний кодекс України від 16 грудня 2003 року № 435-IV із змінами та доповненнями — Цивільний кодекс.

Відповідно до ст. 572 Цивільного кодексу, в силу застави кредитор (заставодержатель) має право у разі невиконання боржником (заставодавцем) зобов'язання, забезпеченого заставою, одержати задоволення за рахунок заставленого майна переважно перед іншими кредиторами цього боржника, якщо інше не встановлено законом (право застави).

Заставодавцем може бути боржник або третя особа (майновий поручитель) (ст. 583 Цивільного кодексу).

Статтю 590 Цивільного кодексу передбачено звернення стягнення на предмет застави. Так, звернення стягнення на предмет застави здійснюється за рішенням суду, якщо інше не встановлено договором або законом.

Заставодержатель набуває право звернення стягнення на предмет застави в разі, коли зобов'язання не буде виконано у встановлений строк (термін), якщо інше не встановлено договором або законом.

Оподаткування доходів фізичних осіб регламентується розділом IV Податкового кодексу, відповідно до п.п. 165.1.16 п. 165.1 ст. 165 якого не включаються до загального місячного (річного) оподаткованого доходу платника податку доходи, отримані внаслідок реалізації заставленого майна, майна платника податку при зверненні стягнення фінансовою установою на таке майно у зв'язку з невиконанням платником податку своїх зобов'язань за договором кредиту (позики).

Відповідно до п. 163.1 ст. 163 Податкового кодексу, об'єктом оподаткування платника податку на доходи фізичних осіб є, зокрема, загальний місячний (річний) оподатковуваний дохід, який складається із суми оподатковуваних доходів, нарахованих (виплачених, наданих) протягом такого звітного податкового місяця, у тому числі частина доходів від операцій з майном, розмір якої визначається згідно з положеннями ст. 172 Податкового кодексу (пп. 164.2.4 п. 164.2 ст. 164 Податкового кодексу).

Платниками податку на доходи фізичних осіб є фізична особа — резидент, яка отримує доходи як з джерел їх походження в Україні, так і іноземні доходи, фізична особа — нерезидент, яка отримує доходи з джерел їх походження в Україні, та податковий агент (п. 162.1 ст. 162 Податкового кодексу).

Порядок оподаткування операцій з продажу (обміну) об'єктів нерухомого майна визначено ст. 172 Податкового кодексу.

Згідно із п. 172.1 ст. 172 Податкового кодексу, дохід, отриманий платником податку від продажу (обміну) не частіше одного разу протягом звітного податкового року житлового будинку, квартири або їх частини, кімнати, садового (дачного) будинку (включаючи земельну ділянку, на якій розташовані такі об'єкти, а також господарсько-побутові споруди та будівлі, розташовані на такій земельній ділянці), а також земельної ділянки, що не перевищує норми безоплатної передачі, визначеної статтею 121 Земельного кодексу України залежно від її призначення, та за умови перебування такого майна у власності платника податку понад три роки, не оподатковується.

Дохід, отриманий платником податку від продажу протягом звітного податкового року більш як одного з об'єктів нерухомості, зазначених у п. 172.1 цієї статті, або від продажу об'єкта нерухомості, не зазначеного в п. 172.1 цієї статті, підлягає оподаткуванню за ставкою, визначеною п. 167.2 ст. 167 цього Податкового кодексу (п. 172.2 ст. 172 Податкового кодексу).

Відповідно до п. 172.8 ст. 172 Податкового кодексу, для цілей цієї статті під продажем розуміється будь-який перехід права власності на об'єкти нерухомості, крім їх успадкування та дарування.

Згідно із п. «б» п. 172.5 ст. 172 Податкового кодексу сума податку визначається та самостійно сплачується через банківські установи особою, у власності якої перебував об'єкт нерухомості, відчужений за рішенням суду про зміну власника та перехід права власності на таке майно. Фізична особа зобов'язана відобразити дохід від такого відчуження у річній податковій декларації.

Отже, якщо кредитний договір укладений між банком і юридичною особою-платником податку, а не з фізичною особою (майновим поручителем), на майно якої відбулося звернення стягнення у зв'язку з невиконанням платником податку своїх зобов'язань, положення п.п. 165.1.16 п. 165.1 ст. 165 Податкового кодексу не можуть бути застосовані.

Якщо за рішенням суду в рахунок погашення заборгованості за таким кредитом повернуто стягнення на нерухоме майно фізичної особи (майнового поручителя) шляхом визнання на таке майно за банком права власності, слід вважати, що за рішенням суду фізична особа відчужила (продала) власне майно. До доходу від такого відчуження мають бути застосовані норми ст. 172 Податкового кодексу. При цьому фізична особа (відчужувач) повинна відобразити такий дохід у річній податковій декларації та самостійно визначити та сплатити суму податку на доходи фізичних осіб.

Разом з тим, банк у разі оприбуткування на баланс нерухомого майна має відобразити у податковому розрахунку форми 1 ДФ за ознакою «104» дохід від відчуження фізичною особою майна за рішенням суду.

Наказ Міндоходів
30.12.13р. №877

Узагальнююча податкова консультація щодо переліку витрат фізичних осіб, які здійснюють незалежну професійну діяльність арбітражного керуючого (розпорядника майна, керуючого санацією, ліквідатора)

В Узагальнюючій податковій консультації вживаються такі скорочення: Податковий кодекс України від 02 грудня 2010 року № 2755-VI зі змінами та доповненнями — Кодекс;

Закон України від 14 травня 1992 року № 2343-XII «Про відновлення платоспроможності боржника або визнання його банкрутом», в редакції Закону України від 22 грудня 2011 року № 4212 — Закон № 4212.

Законом № 4212 визначено, що арбітражний керуючий — фізична особа, призначена господарським судом у встановленому порядку в справі про банкрутство як розпорядник майна, керуючий санацією або ліквідатор з числа осіб, які отримали свідоцтво на право здійснення діяльності арбітражного керуючого і внесли до Єдиного реєстру арбітражних керуючих (розпорядників майна, керуючих санацією, ліквідаторів) України.

Статтю 4 Закону № 4212 встановлено, що арбітражні керуючі є суб'єктами незалежної професійної діяльності.

Згідно з підпунктом 14.1.226 пункту 14.1 статті 14 Кодексу, самозайнята особа — платник податку, який є фізичною особою — підприємцем або провадить незалежну професійну діяльність за умови, що така особа не є працівником у межах такої підприємницької чи незалежної професійної діяльності.

Незалежна професійна діяльність — це участь фізичної особи у науковій, літературній, артистичній, художній, освітній або викладацькій діяльності, діяльність лікарів, приватних нотаріусів, адвокатів, арбітражних керуючих (розпорядників майна, керуючих санацією, ліквідаторів), аудиторів, бухгалтерів, оцінювачів, інженерів чи архітекторів, особи, зайнятої релігійною (місіонерською) діяльністю, іншою подібною діяльністю за умови, що така особа не є працівником або фізичною особою — підприємцем та використовує найману працю не більш як чотирьох фізичних осіб.

Оподаткування доходів фізичних осіб, які провадять незалежну професійну діяльність, здійснюється відповідно до положень статті 178 розділу IV «Податок на доходи фізичних осіб» Кодексу.

У пункті 178.1 статті 178 Кодексу зазначено, що особи, які мають намір здійснювати незалежну професійну діяльність, зобов'язані стати на облік у контролюючих органах за місцем свого постійного проживання як самозайняті особи та отримати довідку про взяття на облік.

Відповідно до пункту 178.3 статті 178 Кодексу, арбітражні керуючі (розпорядники майна, керуючі санацією, ліквідатори) як особи, що провадять незалежну професійну діяльність, мають право на відрахування з суми доходу документально підтверджених витрат, необхідних для провадження їх незалежної професійної діяльності.

У разі неотримання довідки про взяття на облік особою, яка провадить незалежну професійну діяльність, об'єктом оподаткування є доходи, отримані від такої діяльності без урахування витрат.

При цьому Кодексом не встановлений перелік витрат для фізичних осіб, які здійснюють незалежну діяльність арбітражних керуючих (розпорядників майна, керуючих санацією, ліквідаторів).

Отже, при визначенні сукупного чистого доходу арбітражних керуючих (розпорядників майна, керуючих санацією, ліквідаторів) доцільно враховувати витрати, які пов'язані з організацією такої діяльності та обумовлені вимогами Закону № 4212, однак які не пов'язані з виконанням арбітражним керуючим (розпорядником майна, керуючим санацією, ліквідатором) повноважень розпорядника майна, керуючого санацією, ліквідатора у конкретній справі про банкрутство.

До витрат фізичної особи, яка здійснює незалежну діяльність арбітражного керуючого (розпорядника майна, керуючого санацією, ліквідатора), можуть бути віднесені документально підтверджені витрати, зокрема:

орендна плата за користування орендованим приміщенням або оплата за комунальні послуги, у разі використання власного нежитлового приміщення, де знаходиться контора (офіс) арбітражного керуючого (розпорядника майна, керуючого санацією, ліквідатора), у тому числі його поточний ремонт, обладнання пандуса для під'їзду інвалідів;

витрати на технічне забезпечення діяльності робочого місця такої особи та його обслуговування (охоронна та пожежна сигналізація, вогнестійкий сейф, інформаційна вивіска, металеві двері або металеві ролети);

витрати на ремонт та технічне обслуговування обладнання (комп'ютерів, у тому числі їх програмного забезпечення, принтерів, сканерів, ксероксів, факсів, телефонів тощо);

витрати на виготовлення печаток, а також їх заміну;

витрати на відкриття рахунків у банках та їх розрахунково-касове обслуговування;

витрати на оплату праці та обов'язкові нарахування на фонд оплати праці помічників (найманих працівників);

витрати на проходження підвищення кваліфікації. Придбання та передплата нормативної літератури (книг, журналів, дисків, програм тощо);

витрати на користування електронною базою законодавства;

витрати на підключення та користування мережею Інтернет;

витрати на придбання канцелярського приладдя;

сплата такими особами єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування;

витрати на страхування професійних ризиків арбітражних керуючих (розпорядників майна, керуючих санацією, ліквідаторів) за шкоду, заподіяну внаслідок неумисних дій або помилок під час здійснення повноважень арбітражного керуючого (розпорядника майна, керуючого санацією, ліквідатора);

витрати на поштові та кур'єрські послуги, необхідні для виконання діяльності арбітражного керуючого (розпорядника майна, керуючого санацією, ліквідатора);

витрати на послуги телекомунікаційного зв'язку для ведення податкового обліку та подання податкової та іншої звітності.

**Директор департаменту доходів і зборів з фізичних осіб
В. В. Бусарев**